

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДМИТРА МОТОРНОГО

НАКАЗ

01 березня 2023 року

м. Запоріжжя

№ 10 - ОД

Про затвердження Положення про освітні програми в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного

На підставі Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (стаття 44. Акредитація освітньої програми), Закону України «Про вищу освіту» (стаття 10. Стандарти вищої освіти, стаття 25. Акредитація освітньої програми), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ТДАТУ, Положення про організацію освітнього процесу в ТДАТУ та з метою визначення порядку розробки, затвердження, моніторингу та закриття освітніх програм в ТДАТУ, вимог до їх оформлення:

1. Затвердити Положення про освітні програми в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного (далі – Положення).
2. Положення ввести в дію з дати видання наказу.
3. Положення про освітні програми в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного 2021 року вважати таким, що втратило чинність.
4. Керівникам структурних підрозділів університету організувати вивчення Положення та прийняти його до керівництва і обов'язкового виконання.
5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого проректора ЛОМЕЙКА О.П.

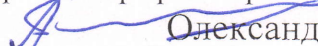
Ректор університету,
доктор технічних наук, професор

Сергій КЮРЧЕВ

Проект вносить:

Перший проректор

 Олександр ЛОМЕЙКО

Погоджено:

Юрисконсульт

 Костянтин БОРИСОВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ
В ТАВРІЙСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРОТЕХНОЛОГІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Запоріжжя
2023

Положення про освітні програми в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного / Ломейко О.П., Кувачов В.П., Галько С.В., Колокольчикова І.В., Іванова І.Є., Скляр Р.В. – Запоріжжя: ТДАТУ, 2023. – 36 с.

Положення про освітні програми в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного розроблено відповідно до вимог Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (стаття 44. Акредитація освітньої програми), Закону України «Про вищу освіту» (стаття 10. Стандарти вищої освіти, стаття 25. Акредитація освітньої програми), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ТДАТУ, Положення про організацію освітнього процесу в ТДАТУ.

Метою зазначеного Положення є визначення порядку розробки, затвердження, моніторингу та закриття освітніх програм в ТДАТУ та регламентує вимоги до її оформлення.

Авторський колектив:

Ломейко О. П. – перший проректор, к.т.н., доцент

Кувачов В. П. – декан факультету МТ, д.т.н., доцент

Галько С. В. – в. о. декана факультету ЕК, к.т.н., доцент

Іванова І. Є. – декан факультету АТЕ, к.с.г.н., доцент

Колокольчикова І. В. – декан факультету ЕБ, д.екон.н, професор

Скляр Р. В. – завідувачка відділу МЯОД, к.т.н., доцент

РОЗГЛЯНУТО І УХВАЛЕНО
Навчально-методична рада ТДАТУ
протокол від 22.02.2023 р. № 6

РОЗГЛЯНУТО І УХВАЛЕНО
Вчена рада ТДАТУ
протокол від 28.02.2023 р. № 8

ЗМІСТ

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
1.1 Нормативна база розробки освітніх програм	3
1.2 Глосарій	4
2 УМОВИ ЗАПОЧАТКУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ / ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ) ПРОГРАМИ	12
3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ	16
3.1 Порядок розробки освітніх програм	16
3.1.1 Ініціювання розробки нової освітньої програми	16
3.1.2 Вимоги до проектної/робочої групи з розробки освітніх програм	17
3.1.3 Розробка освітньої програми	18
3.1.4 Попереднє погодження змісту освітньої програми	18
3.1.5 Доопрацювання змісту освітньої програми	18
3.1.6 Затвердження освітньої програми	19
3.2 Оформлення опису освітньої програми	19
3.2.1 Титульний аркуш	19
3.2.2 Лист погодження	19
3.2.3 Передмова	20
3.2.4 Профіль освітньої програми за спеціальністю	20
4 ОНОВЛЕННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ/ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ) ПРОГРАМ	30
4.1 Моніторинг та удосконалення освітньої програми	30
4.2 Модернізація освітньої програми	31
5 ПОРЯДОК ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	32
6 ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ	32
Додаток 1 Зразок титулу освітньо-професійної програми	34
Додаток 2 Лист погодження освітньо-професійної програми	35
Додаток 3 Зразок передмови до освітньо-професійної програми	36

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Нормативна база розробки освітніх програм

1.1.1 Положення про освітні програми в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного (далі – **Положення**) визначає систему розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та перегляду освітніх програм незалежно від форми навчання (очна, заочна) в Таврійському державному агротехнологічному університеті імені Дмитра Моторного (далі – ТДАТУ);

1.1.2 Положення розроблено відповідно до:

- Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII;
  - Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII;
  - Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII;
  - Закону України «Про систему професійних кваліфікацій» від 01.10.2012 № 5301-VI;
  - Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 №1187;
  - Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 519 (Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341);
  - Листа Міністерства освіти і науки України від 05.06.2018 № 1/9-377 «Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм»;
  - Листа Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 №1/9-239;
  - Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України 11 липня 2019 року № 977;
  - Постанова Кабінету Міністрів України №261 від 23 березня 2016 р. «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)»;
  - Постанова Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»;
  - Статуту Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (у новій редакції), затвердженого наказом МОН від 18.11.2022 №1041;
  - Положення про організацію освітнього процесу в ТДАТУ;
  - Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ТДАТУ.
- 1.1.3 Положення ґрунтується на таких матеріалах:
- Довідника користувача ЄКТС (ред. 2015 р.);

- Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (2017 р.);
  - Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (14-15.05.2015 р., ESG 2015);
  - Методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584);
  - Національного освітньо-наукового глосарія (2018 р.).
- 1.1.4 Дія цього Положення поширюється на всі відокремлені структурні підрозділи ТДАТУ.

1.2 Глосарій

У цьому Положенні терміни та скорочення вживаються в такому значенні:

Академічна мобільність (Academic mobility): можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Академічний ступінь (Academic degree): освітня кваліфікація, що присуджується закладом вищої освіти за результатами успішного виконання освітньої програми з вищої освіти (наприклад, ступінь бакалавра, ступінь магістра, ступінь доктора філософії).

Акредитація освітньої програми (Accreditation of the educational program) - оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти.

Атестація (Assessment/Attestation): встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Бакалавр (Bachelor, first cycle degree) - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми.

Вища освіта (Higher Education) — сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Гарант освітньої програми – науково-педагогічний або науковий працівник, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як десять років для освітньо-наукового ступеня доктора філософії і ступеня магістра та п'ять років для освітніх ступенів

бакалавра за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, та на якого покладено відповідальність за якість освітньої програми. Цей працівник/працівниця може виступати гарантом лише однієї освітньої програми.

Група забезпечення спеціальності - група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи, і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами, тобто мають не менше семи досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених у пункті 38 Ліцензійних умов.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти (Level Two (Master)) передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, ЄКТС (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS): система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання; навантаження обліковується у кредитах ЄКТС. В ЄКТС навантаженню одного навчального року за денною формою відповідають 60 кредитів.

Загальні компетентності (Generic competences): компетентності, які формуються у здобувача вищої освіти в процесі навчання за даною освітньою програмою, але мають універсальний характер і можуть бути перенесені із контексту однієї освітньої програми в іншу.

Знання (Knowledge): осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання бувають емпіричними (фактологічними) і теоретичними (концептуальними, методологічними).

Інтегральна компетентність (Integral competence): узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності.

Кваліфікація (Qualification): офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Класифікація галузей освіти та підготовки, Євростат (Classification of fields of education and training, EUROSTAT): класифікація освіти на основі

системної характеристики освітніх програм, слугує інструментом збору, узагальнення та представлення статистичних даних про освіту в Європейському Союзі на основі Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО) 1997 року.

Компетентнісний підхід (Competence-based approach): підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей. Компетентнісний підхід є ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу та за своєю сутністю є студентоцентрованим.

Компетентність (Competence): здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Компетенція/компетенції (Competence, competency/competences, competencies): надані (наприклад, нормативно-правовим актом) особі (іншому суб'єкту діяльності) повноваження, коло її (його) службових й інших прав і обов'язків. Слід відрізнити поняття компетенції/компетенцій від компетентності/компетентностей як набутих реалізаційних здатностей особи.

Контроль якості (Quality control): процес оцінювання якості, який сфокусований на вимірюванні якості вищого навчального закладу/закладу вищої освіти або освітньої програми. Включає певний набір методів, процедур, інструментів, що розроблені та використовуються для визначення відповідності реальної якості встановленим стандартам. Ключовим елементом контролю якості є система доказів правильності оцінки якості.

Кредит ЄКТС (Credit ECTS): одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, яка використовується в Європейській кредитній трансферно-накопичувальній системі (ЄКТС), необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Певна кількість кредитів ЄКТС призначається всім компонентам освітньої програми та програмі в цілому. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин за Законом України «Про вищу освіту». Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Критерії оцінювання (Assessment criteria): стосовно оцінювання виконання вимог освітніх програм – описи того, що і на якому рівні має зробити здобувач вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

Магістр (Master, second cycle degree): освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою.

Мобільність (Mobility): один із ключових принципів формування європейських просторів вищої освіти і досліджень, що передбачає різноманітні можливості для вільного переміщення здобувачів, викладачів, дослідників,

адміністраторів у цих просторах з метою академічного і загальнокультурного взаємозбагачення, слугує забезпеченню цілісності зазначених європейських просторів. Важливу роль у забезпеченні мобільності відіграють основні інструменти Болонського процесу – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, Додаток до диплома, а також європейська і національні системи забезпечення якості вищої освіти.

Методи навчання – це впорядковані способи взаємопов’язаної діяльності викладачів і здобувачів вищої освіти, скеровані на вирішення навчально-виховних завдань вищої школи.

Методи оцінювання - це способи виявлення рівня засвоєння учбового матеріалу та оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями, вміннями та навичками.

Міжнародна стандартна класифікація освіти (МСКО/ISCED): розроблена ЮНЕСКО як всеохопний статистичний опис національних систем освіти та методології для оцінки національних систем освіти порівняно з міжнародними рівнями. Основною одиницею класифікації МСКО є освітня програма. Крім того, МСКО класифікує програми за галузями знань, орієнтацією та призначенням програми.

Національна рамка кваліфікацій, (НРК) (National Qualifications Framework, NQF): цілісний міжнародний зрозумілий опис національної шкали кваліфікацій (у вигляді кваліфікаційних рівнів) у термінах компетентностей, через який всі кваліфікації та інші навчальні досягнення, зокрема у вищій освіті, можуть бути виражені й співвіднесені між собою в узгоджений спосіб. В Україні Національна рамка кваліфікацій затверджена постановою Кабінету Міністрів України (від 25.06.2020 р. № 519).

Навчальний план (Degree course scheme) – розробляється закладом вищої освіти на підставі освітніх компонентів, визначених освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою за кожною спеціальністю та визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується керівником вищого навчального закладу.

Освітній компонент (Educational component): самодостатня і формально структурована частина освітньо-професійної програми (наприклад, курс, модуль, навчальна дисципліна, семінар, виробнича практика тощо).

Освітня (освітньо-професійна або освітньо-наукова) програма: єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання, які дають право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної кваліфікації.

Освітньо-професійна програма (Educational-professional program): розробляється проектною групою випускової кафедри (міжкафедральною групою), затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора для:

- першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – обсяг 180-240 кредитів ЄКТС;
- другого (магістерського) рівня вищої освіти – обсяг 90-120 кредитів ЄКТС.

Освітньо-наукова програма (Educational-academic program): розробляється проектною групою, затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора для:

- третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – 30-60 кредитів ЄКТС.

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Оцінювання здобувачів вищої освіти (Assessment of individual students of higher education): формалізований процес визначення рівня опанування здобувачем вищої освіти запланованих (очікуваних) результатів навчання, що є необхідним для вдосконалення освітнього процесу, підвищення ефективності викладання, розвитку здобувачів.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності. (Закон України «Про вищу освіту», 2017 р.)

Подвійний диплом/ступінь (Double diploma/degree): документи про вищу освіту, що надаються окремо кожним з двох вищих навчальних закладів після успішного завершення здобувачем вищої освіти спільної освітньої програми на певному циклі/рівні вищої освіти, яка узгоджена між цими вищими навчальними закладами.

Придатність (здатність) до працевлаштування (Employability): наявність у випускників компетентностей (знань, умінь, інших особистісних характеристик), що необхідні для успішного працевлаштування.

Програмні компетентності (Programme competences): найбільш важливі компетентності, що визначають специфіку та включаються в Профіль програми. Очікується, що програмні компетентності однакових програм в різних університетах є подібними чи порівнюваними між собою.

Програмні результати навчання (Programme learning outcomes): узгоджений набір 15-20 тверджень, які виражають, що здобувач вищої освіти

повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми.

Проект Тюнінг (TUNING Project): проєкт Європейської Комісії «Налаштування освітніх структур в Європі», що реалізується з 2000 р. європейськими університетами при взаємодії із сферою праці та спрямований на формування загальної методології порівнюваності та сумісності рівнів і змісту освітніх програм у різних предметних галузях вищої освіти. Проєкт охоплює переважну більшість країн, що підписали Болонську декларацію, включаючи Україну. Проєкт Тюнінг виходить з того, що академічні ступені (кваліфікації) у міжнародному плані можуть бути порівняними і сумісними, якщо порівнюване те, що здатні (компетентні) виконати їх власники, та якщо порівнювані відповідні профілі програм. При цьому не ставиться за мету розроблення уніфікованих загальноєвропейських освітніх програм із детермінованим переліком навчальних дисциплін і з визначеним змістом. За проєктом визначено ключові загальні та предметно-специфічні (фахові) компетентності для окремих освітніх галузей. У рамках проєкту також розроблені дескриптори циклу/рівня для значної кількості предметних областей.

Проектна група - визначена наказом ректора група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників та інших стейкхолдерів, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти та у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою. Представниками стейкхолдерів у складі проєктної групи можуть виступати роботодавці, здобувачі вищої освіти, представники місцевих органів влади, випускники ЗВО тощо.

Професійне визнання (Professional recognition): стосується права власника кваліфікації на практичну діяльність і відповідний професійний статус. У межах Європейського Союзу визнання в професійних цілях визначається як правовий акт, за яким компетентний орган у приймаючій країні визнає, що кваліфікація, отримана за кордоном, прийнятна для здійснення на її території законодавчо регульованої професійної діяльності.

Профіль програми (Programme profile): документ європейського зразка, створений для представлення в усталеній формі основної інформації про освітню програму. Дозволяє точно позиціонувати освітню програму серед інших, співвіднести з тематикою наукових досліджень, чим полегшити її розуміння всіма основними зацікавленими особами/стейкхолдерами: здобувачами вищої освіти, роботодавцями, дослідниками, викладачами, агенціями забезпечення якості тощо. Визначає предметну область, до якої належить дана освітня програма, її освітній рівень та специфічні особливості даної програми, які відрізняють її від інших подібних програм. Може бути самодостатнім документом або частиною Додатку до диплома.

Регульована професія (Regulated profession): професія, допуск до якої та/або діяльність у межах якої певним чином регулюється спеціальним законом або спеціальними адміністративними правилами.

Результати навчання (Learning outcomes): знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

Робоча група освітньої програми (далі – робоча група) – це визначена наказом ректора Університету група науково-педагогічних працівників та/або наукових працівників та інших стейкхолдерів, які відповідальні за впровадження нової ОП в межах ліцензованої спеціальності на певному рівні вищої освіти та сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.

Соціальні навички (Soft skills) – результати навчання, що проявляються через вміння переконувати, полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, лідирувати, здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, брати на себе відповідальність, навички міжособистісного спілкування, ведення переговорних процесів, знання іноземних мов, ерудованість, креативність і т.п.

Спеціалізація (Specialization): складова спеціальності, що може визначатись закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму вищої або післядипломної освіти.

Спеціальність (Speciality/Specialty/Detailed field): гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Стандарт вищої освіти (Higher Education Standard): сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ).

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

- 1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- 2) перелік компетентностей випускника;
- 3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- 4) форми атестації здобувачів вищої освіти;
- 5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- 6) вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

Стейкхолдери (stakeholders) – зацікавлені сторони – юридичні та фізичні особи, які мають зацікавленість в реалізації конкретної освітньої програми та/або можуть впливати на її структуру, зміст та якість.

Студентоцентрикований підхід (Student-centered approach/Learner-centered approach): передбачає розроблення освітніх програм, які зосереджуються на результатах навчання, ураховують особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої програми.

Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

Уміння (Skills): здатність застосовувати знання та розуміння для виконання завдань і розв’язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) і практичні на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів.

Фахові (предметно-специфічні) компетентності (Subject specific competences): компетентності, які безпосередньо визначають специфіку (галузі знань/предметної області/спеціальності) освітньої програми та кваліфікацію випускника, забезпечують індивідуальність кожній освітній програмі. В Європейському просторі вищої освіти за проектом Тюнінг розробляються описи та переліки компетентностей, результатів навчання для галузей знань і спеціальностей.

Якість вищої освіти (Quality in Higher Education): відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

2 УМОВИ ЗАПОЧАТКУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ / ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ) ПРОГРАМИ

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» ТДАТУ має право розробляти та реалізовувати одну або декілька освітніх (освітньо-професійних/освітньо-наукових) програм в межах ліцензованої спеціальності.

Освітні програми (далі – **ОП**) в рамках спеціальності є профільними спеціалізованими програмами. Для запровадження окремих спеціалізацій факультети мають право створювати профільні освітні програми, які мають різні назви або їх назви співпадають із назвами спеціалізацій (у випадку однієї освітньої програми за кожною спеціалізацією). Такі освітні програми акредитуються як окремі. При цьому освітня програма спеціалізації повинна забезпечувати виконання стандарту вищої освіти за спеціальністю і може бути спрямована на здобуття компетентностей, характерних для певної професії, визначених професійним стандартом або іншим документом.

Освітня програма започатковується в межах ліцензованої спеціальності. Ліцензований обсяг для нової освітньої програми виділяється за рахунок вільних ліцензованих місць в межах певної спеціальності. Ліцензований обсяг за формами навчання затверджується рішенням вченої ради. Під час вступної кампанії розподіляти ліцензований обсяг заборонено.

За виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, відповідає група забезпечення спеціальності, група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи, які особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам.

Кваліфікація відповідно до спеціальності - кваліфікація особи, підтверджена документом про освіту чи науковий ступінь із відповідної спеціальності або підтверджена науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими в пункті 38 Ліцензійних умов.

Група забезпечення спеціальності у кожному підрозділі закладу освіти, де здійснюється підготовка за спеціальністю, повинна складатися з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і які не входять (входили) до жодної групи забезпечення такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі.

При цьому склад групи забезпечення повинен відповідати таким вимогам:

– частка тих, хто має науковий ступінь та/або вчене звання, встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність, і становить не менше 50 відсотків - бакалавра, 60 відсотків - магістра, доктора філософії;

– частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність і становить не менше 10 відсотків загальної кількості членів групи забезпечення для рівня бакалавра, 20 відсотків - магістра, 30 відсотків - доктора філософії.

Кількість членів групи забезпечення є достатньою, якщо на одного її члена припадає не більше 30 здобувачів вищої освіти всіх рівнів, курсів та форм навчання з відповідної спеціальності.

Види і результати професійної діяльності особи за спеціальністю, яка застосовується до визнання кваліфікації, відповідної спеціальності:

1) наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection;

2) наявність одного патенту на винахід або п'яти деклараційних патентів на винахід чи корисну модель, включаючи секретні, або наявність не менше п'яти свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір;

3) наявність виданого підручника чи навчального посібника (включаючи електронні) або монографії (загальним обсягом не менше 5 авторських аркушів), в тому числі видані у співавторстві (обсягом не менше 1,5 авторського аркуша на кожного співавтора);

4) наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи здобувачів вищої освіти та дистанційного навчання, електронних курсів на освітніх платформах ліцензіатів, конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій/ робочих програм, інших друкованих навчально-методичних праць загальною кількістю три найменування;

5) захист дисертації на здобуття наукового ступеня;

6) наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;

7) участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена постійної спеціалізованої вченої ради, або члена не менше трьох разових спеціалізованих вчених рад;

8) виконання функцій (повноважень, обов'язків) наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проєкту), або головного редактора/члена редакційної колегії/експерта (рецензента) наукового видання, включеного до переліку фахових видань України, або іноземного наукового видання, що індексується в бібліографічних базах;

9) робота у складі експертної ради з питань проведення експертизи дисертацій МОН або у складі галузевої експертної ради як експерта Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або у складі Акредитаційної комісії, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН/зазначеного Агентства, або Науково-методичної ради/науково-методичних комісій (підкомісій) з вищої або фахової передвищої освіти МОН, наукових/науково-

методичних/експертних рад органів державної влади та органів місцевого самоврядування, або у складі комісій Державної служби якості освіти із здійснення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю);

10) участь у міжнародних наукових та/або освітніх проєктах, залучення до міжнародної експертизи, наявність звання “суддя міжнародної категорії”;

11) наукове консультування підприємств, установ, організацій не менше трьох років, що здійснювалося на підставі договору із закладом вищої освіти (науковою установою);

12) наявність апробаційних та/або науково-популярних, та/або консультаційних (дорадчих), та/або науково-експертних публікацій з наукової або професійної тематики загальною кількістю не менше п’яти публікацій;

13) проведення навчальних занять із спеціальних дисциплін іноземною мовою (крім дисциплін мовної підготовки) в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік;

14) керівництво студентом, який зайняв призове місце на I або II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або робота у складі організаційного комітету / журі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком / проблемною групою; керівництво студентом, який став призером або лауреатом Міжнародних, Всеукраїнських мистецьких конкурсів, фестивалів та проєктів, робота у складі організаційного комітету або у складі журі міжнародних, всеукраїнських мистецьких конкурсів, інших культурно-мистецьких проєктів (для забезпечення провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-творчому) рівні); керівництво здобувачем, який став призером або лауреатом міжнародних мистецьких конкурсів, фестивалів, віднесених до Європейської або Всесвітньої (Світової) асоціації мистецьких конкурсів, фестивалів, робота у складі організаційного комітету або у складі журі зазначених мистецьких конкурсів, фестивалів); керівництво студентом, який брав участь в Олімпійських, Паралімпійських іграх, Всесвітній та Всеукраїнській Універсіаді, чемпіонаті світу, Європи, Європейських іграх, етапах Кубка світу та Європи, чемпіонаті України; виконання обов’язків тренера, помічника тренера національної збірної команди України з видів спорту; виконання обов’язків головного секретаря, головного судді, судді міжнародних та всеукраїнських змагань; керівництво спортивною делегацією; робота у складі організаційного комітету, суддівського корпусу;

15) керівництво школярем, який зайняв призове місце III-IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, II-III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів - членів Національного центру “Мала академія наук України”; участь у журі III-IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів чи II-III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів - членів Національного центру “Мала академія наук України” (крім третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня);

16) наявність статусу учасника бойових дій (для вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);

17) участь у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки під егідою Організації Об'єднаних Націй (для вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);

18) участь у міжнародних військових навчаннях (тренуваннях) за участю збройних сил країн - членів НАТО (для вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);

19) діяльність за спеціальністю у формі участі у професійних та/або громадських об'єднаннях;

20) досвід практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності).

Під час визначення досягнень у професійній діяльності науково-педагогічного (наукового) працівника можуть зараховуватися досягнення за попередніми місцями роботи, п'ятирічний строк може продовжуватися на час перерви в роботі з об'єктивних причин (соціальна відпустка, академічна відпустка, призов/мобілізація на військову службу чи військова служба за контрактом, тривала непрацездатність тощо).

3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

3.1 Порядок розробки освітніх програм

1. Обґрунтування доцільності нової ОП ініціаторами програми.
2. Затвердження складу проєктної групи.
3. Розробка освітньої програми.
4. Попереднє погодження змісту освітньої програми.
5. Доопрацювання змісту ОП за обговорення.
6. Затвердження ОП.

3.1.1 Ініціювання розробки нової освітньої програми

Ініціаторами розробки нової освітньої програми можуть виступати окремі науково-педагогічні працівники, колективи кафедр, структурні підрозділи ТДАТУ.

Ініціатори програми готують письмове обґрунтування доцільності впровадження освітньої програми, яке подається на розгляд методичної комісії відповідного факультету. Дане обґрунтування має містити: номер та назву спеціальності, в межах якої запроваджується освітня програма, рівень вищої освіти, назву програми, аналіз тенденцій ринку праці та запитів роботодавців на підготовку фахівців за допомогою даної програми (в довільній формі).

Назви освітніх програм повинні мати ознаки (ключові слова) назви відповідних спеціальності (спеціалізації, спеціалізацій), припускаючи повний збіг або використання парафраза, або за змістом відповідати цим назвам з урахуванням особливостей реалізації освітніх програм на основі сформованих кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного потенціалу закладу вищої освіти, його академічних традицій, інших особливостей освітнього процесу (спільне та подвійне дипломування, використання іноземних мов в освітньому процесі тощо).

У назвах освітніх програм також можуть зазначатись:

- назви типів програм підготовки бакалаврів і магістрів, що передбачені Міжнародною стандартною класифікацією освіти;
- назви професій та професійних назв робіт за Національним класифікатором «Державний класифікатор професій ДК 003:2010», нових професій, які систематично зустрічаються в оголошеннях роботодавців або існують інші переконливі докази їх існування або попиту на них в майбутньому і для яких здійснюється підготовка здобувачів освіти в межах цієї освітньої програми (якщо освітня програма спрямована на присвоєння чи підготовку до присвоєння відповідних професійних кваліфікацій);
- назви ключових спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, які відображені в стандарті (проєкті стандарту) вищої освіти і є характерними саме для цієї освітньої програми, форми здобуття освіти, року набору тощо.

У дужках може зазначатись власна назва освітньої програми або відповідний знак для товарів і послуг, зареєстрований у встановленому порядку.

Необхідно уникати конфлікту назв, зокрема, не використовувати повністю або частково назви інших галузей освіти та спеціальностей (включаючи застарілі назви спеціальностей, які не відповідають даній спеціальності), характерних для них професій і професійних назв робіт, ключових спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, назв освітніх програм.

Використання однакових чи практично однакових назв освітніх програм за різними спеціальностями є неприпустимим.

Методична комісія факультету має розглянути надане обґрунтування доцільності впровадження освітньої програми і прийняти рішення щодо створення проєктної групи для розробки ОП. За умов позитивного рішення декан факультету готує службову записку ректору про склад проєктної групи з розробки освітньої програми.

3.1.2 Вимоги до проєктної/робочої групи з розробки освітніх програм

Факультети створюють проєктні/робочі групи, склад яких затверджується наказом ректора ТДАТУ на основі поданих витягів з протоколів вчених рад факультетів, керуючись такими рекомендаціями.

Проєктна/робоча група повинна складатися з:

- науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і не входять (входили) до жодної проєктної/робочої групи такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі (крім проєктної/робочої групи з цієї ж спеціальності в даному закладі вищої освіти);

- інших стейкхолдерів, чия участь у розробці програми здатна підвищити її якісний рівень (професіонали за відповідною для ОП спеціальністю, представники органів місцевої влади, випускники ЗВО, здобувачі вищої освіти тощо)

Керівником проєктної/робочої групи призначається гарант освітньої програми. Керівник проєктної/робочої групи не може в поточному навчальному році одночасно керувати іншими проєктними/робочими групами, за винятком керівництва проєктними/робочими групами за різними рівнями вищої освіти в межах однієї спеціальності в даному закладі вищої освіти.

Залежно від рівня освіти до складу проєктної/робочої групи спеціальності встановлюються додаткові вимоги:

- для освітнього ступеня бакалавра у складі повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та/або вчене звання;

- для освітнього ступеня магістра у складі повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук та/або професор;

– для освітньо-наукового ступеня доктора філософії у складі повинні бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та вчене звання, з них не менше двох докторів наук та/або професорів.

Вимоги до керівника проєктної/робочої групи щодо наявності в нього не менше однієї статті у періодичному виданні, яке включене до однієї з наукометричних баз, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection.

3.1.3 Розробка освітньої програми

Проєктна/робоча група готує освітню програму, обов'язковими компонентами якої є: профіль освітньої програми, перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність, характеристика форм атестації здобувачів вищої освіти, вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, пояснювальна записка щодо відповідності складових ОП.

Вимоги щодо оформлення освітньої програми деталізовані у п. 3.2

3.1.4 Попереднє погодження змісту освітньої програми

Випускова кафедра проводить методичний семінар щодо розгляду змісту освітньої програми з оформленням відповідного протоколу, організовує публічне інформування про освітню програму (не пізніше, ніж за місяць до впровадження ОП), організовує обговорення освітньої програми із стейкхолдерами: роботодавцями, академічною спільнотою, здобувачами вищої освіти (факт проведення яких закріплюється документально), подає проєкт освітньої програми на експертизу до відділу моніторингу якості освітньої діяльності ТДАТУ.

Відділ моніторингу якості освітньої діяльності університету здійснює внутрішню експертизу освітньої програми, рішення щодо якої оформлюється протоколом. Випускова кафедра отримує зовнішні рецензії/відгуки стейкхолдерів (представників академічної спільноти, роботодавців, випускників ЗВО, здобувачів вищої освіти тощо).

3.1.5 Доопрацювання змісту освітньої програми

Проєктна/робоча група доопрацьовує освітню програму з урахуванням висновків експертизи і рецензій-відгуків стейкхолдерів. Деканат відповідного факультету формує навчальний план та графік навчального процесу за відповідною освітньою програмою (за підписом декана факультету). На підставі навчального плану проєктна група розробляє матриці відповідності складових освітньої програми. Остаточний варіант освітньої програми розглядається на засіданні випускової кафедри та подається на схвалення до методичної комісії факультету (факт розгляду фіксується підписами завідувача кафедри та голови методичної комісії за прикладом, наведеному у додатку 3).

3.1.6 Затвердження освітньої програми

Освітня програма затверджується рішенням вченої ради університету (що фіксується на титулі ОП – додаток 1) за погодженням з гарантом освітньої програми, деканом відповідного факультету та першим проректором університету (що фіксується у листі-погодженні ОП за зразком у додатку 2).

3.2 Оформлення опису освітньої програми

Освітня програма повинна містити такі структурні елементи:

Титульний аркуш.

Лист погодження.

Передмова.

1. Профіль освітньої програми.
2. Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність.
3. Форма атестації здобувачів вищої освіти.
4. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.
5. Пояснювальна записка щодо опису відповідності складових ОП.
6. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма.

3.2.1 Титульний аркуш

При оформленні титульного аркуша освітньої (освітньо-професійної або освітньо-наукової) програми потрібно вказати (додаток 1):

- повну назву закладу вищої освіти;
- повну назву освітньої програми;
- рівень вищої освіти (першого (бакалаврського)/другого (магістерського)/третього (освітньо-наукового));
- шифри та назви галузі знань і спеціальності, що вказуються відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 року № 266 зі змінами;
- шифр та назву спеціалізації/предметної спеціальності (за наявності);
- підпис голови вченої ради університету, дату та номер протоколу вченої ради, на якій було затверджено освітню програму;
- дата введення в дію ОП, підпис ректора університету, дата та номер наказу, яким було введено в дію освітню програму;
- місто та рік розробки і затвердження освітньої програми.

3.2.2 Лист погодження

При оформленні листа погодження освітньої (освітньо-професійної/освітньо-наукової) програми повинні бути підписи із датою засвідчення (додаток 2):

- гаранта освітньо-професійної/освітньо-наукової програми;
- декана факультету;
- першого проректора.

3.2.3 Передмова

При оформленні передмови освітньої програми потрібно вказати (додаток 3):

- рік модернізації ОП відповідно стандарту вищої освіти з зазначенням його вихідних даних;
- рік заснування освітньої програми;
- склад розробників ОП: прізвища, імена, по батькові, посади, наукові ступені та вчені звання усіх розробників освітньої програми;
- перелік рецензій-відгуків зовнішніх стейкхолдерів. Рецензія-відгук формується зовнішніми стейкхолдерами (підприємства, організації, компанії тощо) з метою оцінки визначених в освітній програмі очікуваних результатів навчання (компетентностей), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;
- номер протоколу та дату проведення засідання кафедри, на якій було розглянуто зміст освітньої програми;
- номер протоколу та дату проведення засідання методичної комісії факультету, на якій було розглянуто і схвалено зміст освітньої програми.

3.2.4 Профіль освітньої програми за спеціальністю

Профіль програми розробляється у вигляді таблиці

1 Профіль освітньо-професійної/освітньо-наукової програми зі спеціальності

1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Вказується повна назва ЗВО та повна назва випускової кафедри з даної освітньої програми
Рівень вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Рівень вищої освіти визначається згідно зі статтею 5 Закону України «Про вищу освіту» в такій формі (одне з наведеного): - Перший (бакалаврський) рівень; - Другий (магістерський) рівень Назва освітньої кваліфікації вказується згідно стандарту вищої освіти (наприклад, бакалавр з економіки)
Офіційна назва освітньої програми	Вказується повна назва освітньої програми, шифр і назва спеціальності
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Вказується тип диплома (бакалавр/магістр/доктор філософії), загальний обсяг кредитів ЄКТС та термін навчання

Наявність акредитації	Первинна або вказати яка за рахунком з пройдених акредитацій ОП
Цикл / рівень	Вказати цикл підготовки та кваліфікаційний рівень згідно Національної та Європейської рамок кваліфікацій (QF-EHEA, EQF-LLL) Бакалавр: НРК України – 6 рівень, FQ EHEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень. Магістр: НРК України – 7 рівень, FQ EHEA – другий цикл, EQF LLL – 7 рівень. Доктор філософії: НРК України – 8 рівень, FQ EHEA – третій цикл, EQF LLL – 8 рівень.
Передумови	Слід зазначити вимоги щодо попередньої освіти здобувача
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	Вказується дата початку дії освітньої програми та дата її завершення
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	Надається адрес посилання на web-сторінку, де розміщена освітня програма
2. Мета освітньої програми	
Коротко вказується мета щодо підготовки фахівців зі сферою застосування їх знань і вмінь	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	Галузь знань та спеціальність згідно з Переліком галузей знань і спеціальностей (постанова КМУ від 29.04.2015 № 266 зі змінами). Вказується опис предметної області зі стандарту вищої освіти: об'єкти вивчення, теоретичний зміст предметної області; методи, методики та технології; інструменти та обладнання.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна або освітньо-наукова
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна/спеціальна освіта в галузі/предметній області/ спеціальності <i>Ключові слова:...</i>
Особливості програми	Вказати особливості програми у закладі вищої освіти та поглиблене засвоєння особливих компетентностей. Також можуть вказуватися узгодженість програми з програмами інших країн, експериментальний характер програми, бази практик тощо. <i>Для освітньо-наукової програми вказати освітню та наукову складові програми.</i>

4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Сфери працевлаштування зазначаються згідно з Класифікацією видів економічної діяльності ДК 009:2010, а можливі посади із Класифікатора професій ДК 003:2010 з відповідними шифрами
Продовження освіти	Описуються можливості, вимоги та/або рекомендації щодо продовження освіти.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Вказати методи і форми навчання за даною освітньою програмою (наприклад, лекційні, лабораторні, практичні, семінарські заняття, розв'язання ситуаційних завдань, самостійне навчання, студоцентроване навчання на основі компетентнісного підходу з використанням платформи Moodle, дуальна освіта тощо)
Оцінювання	Форми контролю та методи оцінювання (наприклад, поточне опитування, тестовий контроль, захист звіту з практики, захист курсової роботи тощо) відповідно до Положень про організацію освітнього процесу і Положення про оцінювання знань здобувачів ВО (з посиланнями на них). <i>Для освітньо-наукової програми вказати освітню та наукову складові програми.</i>
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Вказується відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності ІК.
Загальні (універсальні)	Вказується відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності ЗК1.
	ЗК2.
	.....
Спеціальні (фахові), , визначені стандартом вищої освіти спеціальності	Вказується відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності ФК1.
	ФК 2.
	.... ФКn
Спеціальні (фахові), визначені закладом вищої освіти	Вказуються фахові компетентності з урахуванням особливостей освітньої програми та вимог роботодавців (не більше 5) ФК (n+1)
	ФК (n+2)
	...

7. Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності	Вказується відповідно до стандарту вищої освіти зі спеціальності РН1.
	РН2.
	...
	РНn.
Програмні результати навчання, визначені закладом вищої освіти	Вказуються результати з урахуванням особливостей освітньої програми та вимог роботодавців (не більше 5) РН (n+1).
	РН (n+2)
	...
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Матеріально-технічне забезпечення	Вказується матеріально-технічна база, яка використовується при реалізації освітньої програми (навчальні аудиторії, комп'ютерні класи, бібліотека тощо)
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Електронні навчальні курси дисциплін на освітньому порталі Moodle http://op.tsatu.edu.ua , Наукова бібліотека http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/ , Методичні кабінети структурних підрозділів тощо
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Система ECTS з обсягом 1 кредиту 30 годин
Міжнародна кредитна мобільність	За наявності
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	За наявності

2 Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність

Заповнюючи Перелік компонент освітньої програми, необхідно відобразити обов'язкові та вибіркові компоненти освітньої програми.

До компонент освітньої програми входять:

- навчальні дисципліни;
- курсові роботи (проекти);
- практики;
- кваліфікаційний екзамен;
- кваліфікаційна робота.

Також потрібно вказати кількість кредитів, які заплановані на компоненту та форму підсумкового контролю.

При плануванні обов'язкових компонент та компонент за вибором здобувача освітньо-професійної програми слід враховувати те, що здобувачі вищої освіти мають право згідно із Законом України «Про вищу освіту» (ст. 62, п.1, п.п. 15) на «вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу».

Слід врахувати, що здобувачу вищої освіти має надаватись право вибору дисциплін. Пропозиція вибору блоків дисциплін може допускатись у випадку формування так званих «майнор». *Майнор* – це мінімальний набір освітніх компонент, що дозволяє здобувачеві вищої освіти оволодіти певними компетентностями з іншої галузі або спеціальності. Наприклад, здобувач вищої освіти з будь-якої технічної спеціальності може обрати собі *майнор* з економіки або з іноземної мови.

2.1 Перелік компонент освітньої програми

Перелік компонент освітньої програми подається у вигляді таблиці 2.1

Таблиця 2.1

Перелік компонент освітньої програми			
Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
1. Цикл загальної підготовки			
OK1			
OK2			
....			
<i>Всього за циклом загальної підготовки</i>			
2. Цикл професійної підготовки			
OK6			
...			
OKn			
<i>Всього</i>			
2.1 Практична підготовка			
OK n+1			
OK n+2			
<i>Всього</i>			

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Всього за циклом професійної підготовки			
Дисципліни за вибором здобувача			
ВК1	Дисципліна спрямування/ Майнор 1 /Дисципліна за вибором 1		
ВК2			
...			
Всього дисциплін за вибором здобувача			
ІНШІ СКЛАДОВІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ			
Підготовка до атестації здобувачів вищої освіти			
Атестація здобувачів вищої освіти			
Всього за іншими складовими			
Разом за обов'язковою частиною підготовки			
Разом за вибірковою частиною підготовки			
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			

2.2 Структурно-логічна схема освітньої програми

Структурно-логічна схема ОП може подаватися у вигляді таблиці або графічно, де необхідно відобразити логічну послідовність вивчення компонент освітньої програми посеместрово та продемонструвати їх взаємозв'язок.

2.3 Наукова складова освітньої програми (для освітньо-наукової програми)

Рік підготовки	Зміст наукової роботи здобувача	Форма звітності

3 Форма атестації здобувачів вищої освіти

Представляється у формі таблиці

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Подається інформація про види (форми) підсумкової атестації відповідно до стандарту вищої освіти. <i>Приклад:</i> Атестація випускників освітньо-професійної програми проводиться у формі атестаційного кваліфікаційного екзамену та захисту кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	У цьому пункті слід стисло описати основні вимоги до кваліфікаційних робіт, враховуючи такі рекомендації: - не допускається регламентувати обсяг (кількість сторінок) та структуру роботи; - зазначаються специфічні особливості перевірки на плагіат;

	<p>- перераховуються умови розміщення кваліфікаційної роботи для оприлюднення у репозитарії закладу вищої освіти (окремо визначаються умови для розміщення робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом).</p> <p>- максимальний та/або мінімальний обсяг основного тексту дисертації встановлюється освітньо-науковою програмою закладу відповідно до специфіки відповідної галузі знань та/або спеціальності (Постанова КМ № 44 від 12.01.2022).</p> <p><i>Приклад:</i></p> <p>Кваліфікаційна робота здобувача ступеня вищої освіти магістра зі спеціальності _____ є самостійним розгорнутим дослідженням, що відображає інтегральну компетентність її автора та підводить підсумки набутих ним знань, вмінь та навичок з основних дисциплін, передбачених навчальним планом.</p> <p>Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складної задачі і проблеми у галузі _____, що вимагає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p>Випускник повинен засвідчити, що оволодів необхідними знаннями та навичками їх практичного застосування в конкретних умовах.</p> <p>Стан готовності кваліфікаційної роботи здобувача ступеня вищої освіти магістра до захисту визначається науковим керівником.</p> <p>Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання магістром його індивідуального навчального плану.</p> <p>До захисту допускається кваліфікаційна робота, виконана здобувачем ступеня вищої освіти «Магістр» самостійно із дотриманням принципів академічної доброчесності.</p> <p>Кваліфікаційна робота перевіряється на академічний плагіат.</p> <p>Кваліфікаційна робота до захисту розміщується у репозитарії ТДАТУ.</p> <p>Установлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти відбувається через підсумкову атестацію, яка здійснюється відкрито і гласно на засіданні екзаменаційної комісії.</p>
<p>Вимоги до атестаційного</p>	<p>Указуються вимоги до структури та/або особливих умов проведення атестаційного кваліфікаційного</p>

кваліфікаційного екзамену (за наявності)	екзамену <i>Приклад:</i> Атестаційний кваліфікаційний екзамен складається з двох частин: із теоретичної - тестова перевірка знань, і практичної – розв'язання творчого завдання, що дозволяє перевірити рівень сформованості відповідних умінь та навичок.
Вимоги до публічного захисту (за наявності)	Потрібно стисло описати вимоги до процедури та/або особливих умов проведення публічного захисту. <i>Приклад:</i> Публічний захист кваліфікаційної роботи відбувається з допомогою презентації, розробленої у програмі Microsoft Office Power Point, кількість слайдів тощо.

4 Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Заповнюючи цей розділ, слід зупинитися на системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, яка функціонує в університеті (Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти у ТДАТУ), та перерахувати процедури і заходи для забезпечення якості освіти для здобувачів, що навчаються саме за цією освітньою програмою:

- проведення моніторингу змісту освітньої програми, періодичність перегляду;
- наявність щорічного оцінювання здобувачів вищої освіти (форма проведення), науково-педагогічних працівників (форма проведення);
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, що забезпечують освітній процес за цією програмою;
- наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, інформаційних ресурсів і систем для ефективного управління освітнім процесом;
- розміщення інформації про освітню програму для можливості публічного перегляду;
- дотримання академічної доброчесності (перерахувати наявні заходи і процедури);
- вказати інші наявні процедури і заходи.

5 Пояснювальна записка щодо відповідності складових освітньої програми

Узгодженість складових елементів освітньої програми демонструється через відповідність:

- програмних результатів визначеним ОП компетентностям (таблиця 5.1);

- програмних результатів навчання компонентам освітньої програми (таблиця 5.2);
- програмних компетентностей компонентам освітньої програми (таблиця 5.3).

Таблиця 5.1

Матриця відповідності визначених освітньою програмою результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Компетентності								
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності				Спеціальні (фахові) компетентності			
		ЗК1	ЗК2	...	ЗКп	ФК1	ФК2	...	ФКм*
РН1									
РН2									
...									
РНм*									

* вказуються з врахуванням визначених закладом вищої освіти.

При заповненні матриці необхідно:

- по горизонталі зазначити всі закодовані програмні результати навчання;
- по вертикалі зазначити всі закодовані компетентності;
- на перетині знаком «+» визначається взаємозв'язок між результатами навчання та компетентностями.

При цьому інтегральна компетентність буде пов'язана з усіма програмними результатами.

За наявності затвердженого стандарту вищої освіти дана матриця переноситься в освітню програму для програмних результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти спеціальності, та розширюється за рахунок доповнення програмних результатів навчання, визначених закладом вищої освіти.

Таблиця 5.2

Матриця відповідності програмних результатів навчання та обов'язкових освітніх компонент з науковою складовою*

Результати навчання	Обов'язкові освітні компоненти				Наукова складова*
	ОК1	ОК2	...	ОКп	
РН1					
РН2					
...					
РНм					

При заповненні матриці необхідно:

- по горизонталі зазначити всі закодовані компоненти освітньої програми;
- по вертикалі зазначити всі закодовані результати навчання;

- на перетині знаком «+» визначається взаємозв'язок між програмними результатами навчання та обов'язковими компонентами ОП.

Таблиця 5.3

Матриця відповідності визначених освітньою програмою компетентностей та обов'язкових компонент ОП з науковою складовою*

Компетентності	Обов'язкові освітні компоненти				Наукова складова*
	ОК1	ОК2	...	ОКп	
Загальні:					
ЗК1					
...					
Спеціальні (фахові)					
ФК1					
...					
ФКm					

*для освітньо-наукових програм

При заповненні матриці необхідно:

- по горизонталі зазначити всі закодовані обов'язкові компоненти;
- по вертикалі зазначити всі компетентності;
- на перетині знаком «+» визначається взаємозв'язок між обов'язковими компонентами та компетентностями.

Слід врахувати, що одна й та сама компетентність може відповідати різним компонентам освітньої програми.

6 Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма

У цьому розділі слід перерахувати усі нормативні документи, якими керувалася проектна/робоча група під час розробки освітньої програми.

Оформлення переліку літератури потрібно узгоджувати з вимогами ДСТУ 8302:2015.

**Гарант освітньо-професійної/
освітньо-наукової програми**

_____ *підпис*

_____ *ім'я ПРИЗВИЩЕ*

4 ОНОВЛЕННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ/ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ) ПРОГРАМ

Перегляд освітніх програм відбувається за результатами їх моніторингу за участю групи забезпечення спеціальності, здобувачів вищої освіти, роботодавців, академічної спільноти, відділу моніторингу якості освітньої діяльності щорічно наприкінці навчального року та оформлюється протоколом робочої групи.

Перегляд освітніх програм з метою їх удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації.

4.1 Моніторинг та удосконалення освітньої програми

Процедури моніторингу і періодичного перегляду освітніх програм регламентується «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості в ТДАТУ».

Освітня програма може оновлюватися частково в частині всіх компонентів, крім місії (цілей), компетентностей і програмних результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти.

Підставою для **оновлення ОП** можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або академічної ради ОП і / або викладачів програми;
- результати оцінювання якості ОП (такі результати можуть бути отримані під час самооцінювання ОП, опитувань здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, адміністративних перевірок, внутрішнього і зовнішнього аудиту та інших процедур);
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і / або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми.

Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОП: переліку компонент освітньої програми в навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик тощо.

Перелік складових оновлення повинен відображатись в протоколі засідання робочої групи і розміщуватися на web-сайті ТДАТУ. Рекомендовано робочій групі запрошувати на засідання внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів.

Якщо зібрана інформація показує розбіжність між передбаченим навантаженням і часом, який фактично необхідний більшості здобувачів вищої освіти для досягнення визначених результатів навчання, необхідно переглянути навчальне навантаження, кредити, результати навчання або заходи та методи навчання й викладання. Це може також потребувати перепроєктування освітньої програми та її освітніх компонентів.

4.2 Модернізація освітньої програми

Модернізація освітньої програми має на меті більш значну зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж при плановому оновленні, і може торкатися також мети (місії), програмних навчальних результатів ОП. Зміна виду освітньої програми також відноситься до модернізації. Особливим випадком модернізації ОП є включення в неї нових неформальних спеціалізацій.

Модернізація ОП може проводитися:

- за фактом впровадження нового стандарту вищої освіти;
- з ініціативи керівництва університету/факультету, в разі незадовільних висновків про її якість в результаті самооцінювання або аналізу динаміки набору здобувачів вищої освіти;
- з ініціативи гаранта освітньої програми та / або вченої ради при:
  - відсутності набору вступників на ОП;
  - при наявності висновків про недостатньо високу якість ОП за результатами різних процедур оцінки якості ОП;
- з ініціативи основних стейкхолдерів;
- з ініціативи групи забезпечення спеціальності з метою врахування змін, що відбулися в науковому професійному полі, в яких реалізується ОП, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці.
- у разі оновлення складу ОП (складу дисциплін, практик і їх обсягу в кредитах ЄКТС) більш ніж на 50%.

Обов'язкове залучення до модернізації освітніх програм представників ключових роботодавців, зовнішніх по відношенню до даної ОП експертів (як з професійної спільноти ТДАТУ, так і незалежних).

Модернізована освітня програма разом з обґрунтуванням внесених до неї змін повинна пройти затвердження в порядку, передбаченому п. 3.1.3-3.1.6 цього Положення.

Освітні програми однієї спеціальності мають відрізнятися не більше ніж на 25% (60 кредитів для освітнього рівня бакалавр, 24 кредити для освітнього рівня магістр).

Перелік документів, які підтверджують модернізацію освітньої програми та розміщуються на web-сайті ТДАТУ: рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів, протоколи засідань з роботодавцями, академічною спільнотою, здобувачами вищої освіти/студентським самоврядуванням/радою молодих вчених, протокол відділу моніторингу якості освітньої діяльності.

5 ПОРЯДОК ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Освітня програма може бути вилучена з переліку ОП, що реалізуються в університеті, за таких умов:

- з ініціативи факультету, при їх відмові від реалізації ОП;
- з ініціативи університету (за поданням приймальної комісії), у разі відсутності набору здобувачів вищої освіти на навчання за ОП протягом 2 років;
- у разі переформатування ОП. У цьому випадку об'єднана або роз'єднана освітня програма розробляється і проходить затвердження як нова, а за тими освітніми програмами, що реалізувалися до переформатування, припиняється набір здобувачів вищої освіти на навчання. Після завершення навчання здобувачів вищої освіти на останньому курсі (році) освітня програма вилучається з переліку ОП, що реалізуються в університеті;
- з ініціативи університету (за поданням навчального відділу), якщо в результаті будь-якої з процедур зовнішньої або внутрішньої оцінки якості освітньої програми отримано висновки про її низьку якість.

Рішення про вилучення освітньої програми з числа ОП, що реалізуються в університеті, приймає вчена рада ТДАТУ.

6 ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Вимоги до освітньої програми та результатів навчання:

- реалізується відповідно до Плану розвитку, Концепції інноваційного розвитку та Статуту ТДАТУ;
- сприяє виконанню місії та досягнення цілей університету;
- враховує потреби ринку праці та цільової групи (вступники, батьки, роботодавці);
- орієнтована на конкретну професію;
- назва узгоджується із змістом;
- методи і форми навчання, у т.ч. обсяги самостійної роботи здобувачів вищої освіти та виробничої практики, сприяють досягненню цілей освітньої програми;
- цілі і результати навчання за освітньою програмою мають бути сформульовані таким чином, щоб слугувати основою для оцінювання знань і навичок випускників, які навчалися за цією програмою;
- цілі і результати навчання за освітньою програмою мають бути адекватними і порівнюваними з результатами навчання відповідного рівня вищої освіти;
- цілі і результати навчання за освітньою програмою мають відповідати вимогам і тенденціям законодавства, що регулює відповідну професійну сферу;

- при існуванні професійного стандарту, цілі та результати навчання мають враховувати необхідність набуття та застосування знань і навичок, зазначених у стандарті;
- практична підготовка (практики), що необхідна для досягнення результатів навчання, має забезпечувати набуття і застосування здобувачами вищої освіти ефективних методів роботи;
- організація проведення практик має бути чітко регламентована, вимоги для її успішного завершення визначені;
- здобувачам вищої освіти має бути надана інструкція щодо проходження практик та відповідне керівництво у робочому середовищі.

ДОДАТКИ

**Додаток 1
до Положення**

Зразок титулу освітньо-професійної програми

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 181 «Харчові технології»

галузі знань 18 «Виробництво та технології»

Кваліфікація: бакалавр з харчових технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради _____ /д.т.н., професор Сергій КЮРЧЕВ
(протокол № _____ від _____ 2023 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01.07.2023 р.

Ректор _____ / д.т.н., професор Сергій КЮРЧЕВ
(наказ № __ від «__» _____ 2023 р.)

Мелітополь, 2023

Зразок

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

Гарант освітньо-професійної програми

_____ д.т.н., професор Марина СЕРДЮК

«_____» _____ 2023 р.

Декан факультету агротехнологій та екології

_____ к.с.-г.н., доцент Ірина ІВАНОВА

«_____» _____ 2023 р.

Перший проректор

_____ к.т.н., доцент Олександр ЛОМЕЙКО

«_____» _____ 2023 р.

Зразок передмови до освітньо-професійної програми

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійну програму «Харчові технології» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 181 «Харчові технології» модернізовано в 2019 році відповідно до стандарту вищої освіти (наказ МОН України від 18.10.2018 р. № 1125).

Вперше освітньо-професійну програму було введено в дію у відповідності до рішення Вченої ради ТДАТУ в 2016 році.

Розробники освітньо-професійної програми:

Сердюк Марина Єгорівна – гарант освітньої програми, керівник робочої групи, доктор технічних наук, професор кафедри харчових технологій та готельно-ресторанної справи Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Прісс Олеся Петрівна – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедрою харчових технологій та готельно-ресторанної справи Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Кулик Аліна Степанівна – кандидат технічних наук, доцент кафедри харчових технологій та готельно-ресторанної справи Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Пучков Олексій Володимирович – директор українсько-іспанського ТОВ «Урожай», директор і засновник ТОВ «Майстерня пончиків»;

Сокот Олександр Євгенович – здобувач вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 181 «Харчові технології» Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Хижняк Петро Володимирович – директор ТОВ «СОЦІННОВАЦІЯ»;

Феофанов Максим Олександрович – заступник директора ПП «Діміорс».

Розглянуто на засіданні кафедри

харчових технологій та готельно-ресторанної справи

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2023 р.

Схвалено методичною комісією

факультету агротехнологій та екології

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2023 р.